

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

25.6.2026

Dnro 2026_060
VH/3245/00.04.05/2026
VN/32466/2025

Sisäministeriölle

Asia

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma hallituksen esityksestä eduskunnalle Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöh. selvitysyksikkö) lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa hallituksen esityksessä esitettyä Rajavartiolaitoksen uhkaperusteisesta rikostiedustelusta.

Selvitysyksikkö toteaa arvionaan, että velvoitteidenhoitoselvitystä voitaisiin käyttää rikostiedustelutehtävässä silloin, kun tehtävä luonteeltaan kuuluu rikosten ennalta estämisen ja paljastamisen piiriin ja kun velvoitteidenhoitoselvityksen tuottama kokonaiskuva kohteen velvoitteiden hoidosta on välttämätön käsillä olevaan tehtävään.

Perustelut

Velvoitteidenhoitoselvityksen hyödyntäminen Rajavartiolaitoksen rikostiedustelutehtävässä

Hallituksen esityksessä ehdotettu Rajavartiolaitoksen rikostiedustelutehtävä on osa rikostorjunnan kokonaisuutta, jonka tavoitteena on rikollisuuteen liittyvien uhkien tunnistaminen, analysointi sekä rikosten ennalta estäminen ja paljastaminen.

Tässä yhteydessä voidaan arvioida velvoitteidenhoitoselvityksen käyttöä rikostiedustelun tukena.

Käyttötarkoitus HTSY-lain 6 §:n 1 momentin 11 kohdan perusteella

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (HTSY laki) 6 §:n 1 momentin 11 kohta koskee poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien suorittamaa rikosten ennalta estämistä ja selvittämistä.

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

HTSY lakiin 1.10.2026 voimaan tulevien muutosten myötä:

- 6 §:n 1 momentin 11- kohtaan lisätään rikosten paljastaminen,
- 6 §:n 1 momentin 11- kohdasta poistetaan rikoksen vakavuutta koskeva rajoitus,
- 6 §:n 1 momentin 11- kohdasta poistetaan edellytys rikoksen epäillystä tapahtumisesta organisaation toiminnassa tai sitä hyväksi käyttäen, sekä
- laista poistetaan rajausta velvoitteidenhoitoselvityksen laatimisesta vain organisaatiohenkilöistä.

Muutosten jälkeen HTSY laki mahdollistaa velvoitteidenhoitoselvityksen laatimisen rikostorjunnallisiin tehtäviin ilman sidosta yksittäiseen rikosepäilyyn tai organisaatioon. Tässä muodossa säännöksen voidaan katsoa kattavan Rajavartiolaitoksen rikostiedustelutehtävän siltä osin, kun se luonteeltaan kuuluu rikosten ennalta estämisen ja paljastamisen piiriin.

Organisaatiohenkilörajoituksen poistamisen merkitys

Organisaatiohenkilöihin kohdistuneen rajauksen poistaminen laajentaa velvoitteidenhoitoselvityksen soveltamisalaa henkilötasolla.

Jatkossa velvoitteidenhoitoselvityksiä voidaan laatia myös henkilöistä, joilla ei ole vastuu- tai omistusasemaa organisaatiossa. Tämä laajentaisi velvoitteidenhoitoselvityksen käyttömahdollisuuksia erityisesti rikostiedustelussa, jossa tarkastelun kohteena voivat olla esim. yksittäiset toimijat, epämuodolliset verkostot sekä henkilöt, joilla ei ole selkeää organisaatiokytkentää

Mahdollisuus pyytää velvoitteidenhoitoselvityksiä kaikista henkilöistä näyttäisi olevan merkityksellinen rikostiedustelun näkökulmasta, koska tiedustelutoiminta kohdistuu usein juuri yritysten ulkopuolisiin rakenteisiin.

Rajavartiolaitoksen tiedonsaanti- ja käsittelyoikeudet

Rajavartiolaitoksen oikeudesta saada tietoja säädetään laissa henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa (639/2019). Lain 19 §:n mukaan Rajavartiolaitoksella on oikeus saada viranomaisilta tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Lisäksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset sekä rikostiedustelua koskeva uusi sääntely laajentaisivat Rajavartiolaitoksen mahdollisuuksia hankkia ja käsitellä tietoa.

Henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely mahdollistaa tietojen käsittelyn rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi, kunhan käsittely täyttää välttämättömyyden, käyttötarkoitussidonnaisuuden ja tietojen minimoinnin vaatimukset.

Näiden säännösten perusteella Rajavartiolaitoksella on oikeudelliset edellytykset käsitellä myös velvoitteidenhoitoselvityksen sisältämiä tietoja osana rikostiedustelutoimintaa. Koska velvoitteidenhoitoselvitys on laaja tietokokonaisuus, sen käyttö edellyttää, että koko selvityksen tietosisältö on välttämätön rikostiedustelun tavoitteiden kannalta.

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Velvoitteidenhoitoselvityksen merkitys rikostiedustelussa

Velvoitteidenhoitoselvitys kokoaa yhteen keskeisiä tietoja veroihin, lakisääteisiin sosiaalivakuutusmaksuihin ja Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisesta. Se tarjoaa lisäksi näkymän kohteen taloudelliseen toimintaan sekä kytkentöihin henkilöihin ja yrityksiin.

Laajamittainen harmaa talous ja järjestäytynyt talousrikollisuus ilmenevät usein rakenteellisina ja pitkäkestoisina laiminlyönteinä vero-, eläke- ja vakuutusvelvoitteissa. Näiden ilmiöiden tunnistaminen varhaisessa vaiheessa edellyttäisi kokonaisvaltaista näkymää toimijoiden talouteen ja velvoitteiden hoitoon sekä kytkentöihin toisiin toimijoihin. Tällainen kokonaiskuva on helposti, nopeasti ja maksutta saatavilla velvoitteidenhoitoselvityksen avulla.

Lisäksi rikostiedustelun näkökulmasta velvoitteidenhoitoselvitys voisi tukea viranomaisten mahdollisuuksia kohdistaa rajallisia tutkinta- ja valvontaresursseja tarkoituksenmukaisesti. Tieto velvoitteiden järjestelmällisestä laiminlyönnistä voi toimia varhaisena indikaattorina vakavan talousrikollisuuden uhasta ja siten edesauttaa sitä, että rikoksen estämiseen tai paljastamiseen tähtääviin toimiin ryhdytään oikea-aikaisesti. Tämä olisi omiaan parantamaan rikostorjunnan vaikuttavuutta ja vähentämään jälkikäteen tapahtuvan rikosprosessin tarvetta.

Velvoitteidenhoitoselvityksen antama kokonaiskuva voisi olla rikostiedustelussa merkityksellinen erityisesti:

- analysoitaessa rikollisten verkostojen taloudellisia rakenteita,
- tunnistettaessa poikkeavaa tai riskialtista taloudellista toimintaa,
- arvioitaessa toimijoiden välisiä kytkentöjä, sekä
- kohdennettaessa tiedonhankintaa ja operatiivista toimintaa.

Yhteenveto

HTSY-lain 6 §:n 1 momentin 11 kohdan muutokset 1.10.2026 alkaen laajentavat velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitusta siten, että ne tukevat sen käyttämistä Rajavartiolaitoksen rikostiedustelutehtävän tukemiseksi. Organisaatiohenkilörajoituksen poistaminen laajentaa lisäksi soveltamisalaa henkilöpiiriin osalta, mikä osaltaan parantaa velvoitteidenhoitoselvityksen käyttömahdollisuuksia rikostiedustelussa.

Rajavartiolaitoksen tiedonsaanti- ja henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely muodostaa oikeusperustan tiedon hankkimiselle ja käsittelylle.

Selvitysyksikkö katsoo, että velvoitteidenhoitoselvitystä voitaisiin käyttää rikostiedustelutehtävässä silloin, kun sen tuottama kokonaiskuva toimijan velvoitteiden hoitamisesta on välttämätön rikollisuuden ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi.

25.6.2026

Janne Marttinen
johtaja

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Marko Niemelä
apulaisjohtaja

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu torstai 25. kesäkuuta 2026

Lausunto_767313.pdf

(163401 byte)

SHA-512: 8dc6f84392acd5ac559719b8ad35edbb21020
1ff834d03152903d09aeafe47336dd0986e0950a1d8e21
7879b40debec3a5dde5a9bd1b3e6391970479bd7fd1d9

Allekirjoitukset

25.6.2026 12.30.48 (CET)

Niemelä Marko

marko.niemela@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

25.6.2026 12.31.56 (CET)

Marttinen Janne

janne.marttinen@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

25.6.2026 Harmaan talouden selvitysyksikön lausunto; HE luonnos Rajavartiolaitoksen rikostiedustelu

Tämän tosیتeen aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä
<https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:
8dc6f84392acd5ac559719b8ad35edbb210201ff834d03152903d09aeafe47336dd0986e0950a1d8e217879b40debec3a5dde5a9bd1b3e6391970479bd7fd1d9

Tästä tosیتteesta

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Assently E-Sign -palvelussa. Palvelun tarjoaa Assently AB, yтіysrekisterinumero 556828-8442, Ruotsi.